

Stockholms kommun

Beslut för grundsärskola

efter tillsyn i Akalla grundskola F-9
belägen i Stockholms kommun

Tillsyn i Akalla grundskola F-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under Våren 2016. Akalla grundskola F-9 besöktes av Skolinspektionen den 20 januari 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Det finns ingen nationell statistik gällande kunskapsresultaten i grundskolan och Skolinspektionen har inte tagit del av någon sammanställning gjord på skolenheten.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Anmärkning	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-05-27
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Vid tillsynen har det framkommit att personalen i grundsärskolan har tillräcklig tillgång till elevhälsans kompetenser men att grundsärskolans elever inte i tillräckligt stor utsträckning innefattas av elevhälsans främjande och hälsoförebyggande arbete, till exempel när det gäller det generellt inriktade arbetet med elevernas lärmiljö.

Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna på Akalla grundsärskola Sveaborg ges aktivt lärarstöd men att organisationen för undervisningen behöver ses över med syfte att utöka det aktiva lärarstödet till eleverna.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 27 maj 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att eleverna i grundsärskolan omfattas av elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser inte innefattar eleverna på Sveaborg i tillräckligt stor utsträckning.

I intervjuerna med lärarna på Sveaborg, elevhälsans representanter och rektor framgår att skolans elevhälsa i väldigt låg utsträckning arbetar med eleverna i grundsärskolan. Elevhälsans representanter uppger att de inte alls har pratat om grundsärskolans elever eller verksamhet på elevhälsans teamträffar. Skolsköterskan har kontakt med grundsärskoleeleverna när det gäller obligatoriska hälsokontroller och i andra medicinska sammanhang. Rektorn uppger att skolpsykologen inte har några uppdrag i grundsärskolan och att skolkuratorn bara är inblandad i samband med sociala utredningar inför mottagande i grundsärskolan. Elevhälsans specialpedagog uppger sig i hög grad vara involverad i den integrerade elevens skolgång men arbetar inte med övriga grundsärskoleelever. Lärarna på Sveaborg anser att de har tillgång till elevhälsans kompetenser men de uppger att de själva väljer att vända sig till habiliteringen när de gäller det individuellt inriktade arbetet med enskilda elever. Läraren uppger att de har mer utbyte av den kontakten då habiliteringens professioner redan är insatta i elevernas specifika behov och förutsättningar.

I skollagen anges att det för eleverna i grundsärskolan ska finnas en elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsan förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Enligt vad som framkommit vid tillsynen förekommer begränsad samverkan, i synnerhet gällande det främjande och förebyggande arbetet, mellan elevhälsans professioner och grundsärskolans personal. Inget förebyggande och hälsofrämjande arbete bedrivs i förhållande till grundsärskolans elever.

Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att elevhälsan för eleverna på Sveaborg inte används främst i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet gällande det generellt inriktade arbetet som bland annat rör elevernas lärmiljö. För att åtgärda detta behöver elevhälsan samverka i arbetet med att identifiera elevernas behov av förebyggande och hälsofrämjande insatser.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Stockholms kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun en anmärkning.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och villja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; 5 kap. 2 § skolförordningen; Läroplan för grundsärskolan 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att eleverna ges ökat aktivt lärarstöd i undervisningen.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Akalla grundsärskola Sveaborg ges aktivt lärarstöd men att det aktiva lärarstödet behöver utökas.

Det framkommer i den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med tillsynen att lärarna leder och organiserar den pedagogiska verksamheten och att elevassistenterna ska vara ett pedagogiskt stöd till eleverna i samarbete med ansvarig lärare. Det innebär, enligt lärarna och skolans rektor, i praktiken att lärarna planerar aktiviteter för eleverna och att aktiviteterna sedan genomförs av lärare eller elevassistenter. I de fall som elevassistenter genomför aktiviteterna ska lärare handleda dem i genomförandet.

Både lärare, verksamhetsledare och rektor uppger i intervjuerna att arbetet också är organiserat så att lärarna samtidigt som de ansvarar för handledning och undervisningen i en elevgrupp också ska ha ansvar för en enskild elev. Det framgår i lärarintervjun att lärarna har svårt att hinna med att till fullo ge dessa elever aktivt lärarstöd. Det är, enligt lärarna, svårt att hinna planera och handleda en gruppaktivitet, observera eleverna i lärsituationen samtidigt som de ska hålla fokus på den eleven som de själva ansvarar för. Lärarna uppger att både elevgruppens och den enskilda elevens förutsättningar för lärande och utveckling påverkas negativt av att lärarens fokus hela tiden flyttas mellan gruppen och den enskilda eleven. Detta sätt att organisera undervisningen får, enligt Skolinspektionens bedömning, konsekvenser som inte är i enlighet med skollagens krav på att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling.

Motivering till anmärkning som ingripande

Skolledningen har redan under Skolinspektionens tillsyn börjat diskutera de effekter som verksamhetens organisation har på lärarnas möjlighet att ge aktivt lärarstöd till eleverna. Rektorn arbetar även aktivt med att öka fokus på elevernas kunskaper och lärande och se över organisationen. Detta sammantaget bidrar till att Skolinspektionen bedömer att utvecklingsarbetet är påbörjat och att bristen därför är mindre allvarlig, Stockholms kommun ges därmed en anmärkning.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Beslutsfattare

Lillie Eiriksdottir Bäckwall
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Akalla grundskola F-9

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Akalla grundskola F-9

Akalla grundsärskola, benämnd Sveaborg, är en del av Akalla grundskola belägen vid Järvafältet i Akalla.

Akalla grundsärskola har läsåret 2015/2016 20 elever i årskurserna 1-9, varav 19 elever läser inriktning träningskola.

En elev är integrerad på grundskolan och läser ämnen enligt grundsärskolans kursplan.

Akalla skola leds av en rektor och två biträdande rektorer och det finns en verksamhetsledare på Sveaborgskolan.